

CANİLİK

Dünya ve insanlığın cehenneme yolculuğu Gazze'den devam ediyor. İsrail'in yeryüzünde bile isteye yarattığı cehennemde Vahşiliğin ve vahşetin eksiksiz sahnelendiği Filistin'de yetmiş beş yılı aşkın bir süredir insanlık can çekiyor ve tükeniyor. Hiçbir değer tanımayan vahşetin yaratıcıları yaptıklarından utanç ta duymuyorlar. Cami, kilise, hastane, okul demeden canlılığın varlığını hissettirdiği her yeri cehenneme çeviriyorlar. Öldürüyorlar, yakıyorlar, yıkıyorlar pişkinlik içinde yaratıkları çirkinliği iştahla seyretmeye doyamıyorlar. Denizden, havadan, karadan abluka altına alınmış Filistin toprakları nükleer bombalarla başında bekleyen vahşilerin insafına bırakılmış durumda. Gazze kafesinde insanların topyekûn ölümü bekleniyor. Ortaçağ karanlığından beslenen zihinleri ile birde utanmadan ellerindeki kanla gözümüzü perdelemeye çalışıyorlar. Kendileri dışındaki bütün insanlığı "Goy" olarak tanımlayan insanımsı yaratıklar gerçek merhamet sahiplerinden ve insanların yeryüzündeki varlığından huzursuzluk duyuyorlar. İnsanların yaşadığı toprakları sürekli gasp ediyor, evlerini, barklarını ellerinden alıyorlar, küçücük çocuklara korkunç silahlarını doğrultarak çocuk katiliği yapıyorlar. Ortaçağ alışkanlıklarıyla Dünyanın yarısı buna alkış tutup destek oluyor, diğer yarısı da sıranın ne zaman kendilerine geleceği endişesi ise sessizlik içinde gözyaşlarını içini akıtarak yaratılan vahşeti seyrediyorlar.

Tanrının kırbacının Türkün elinden yüzlerinde şakiyana kadar vahşete ruhlarını doyumak istiyorlar. Kudur muşça salya ve kan saçarak "yapmayın" tehdidi ile seslerinin yalvarmaya dönüşeceği günlerin yaklaştığını hissediyorlar. Ülkemin Suriye'de insanların huzuru için varlığını o nedenle kendi güvenlikleri için tehdit olarak görüyorlar. Kırbacın elimizde olduğunu ve ucunu gördüklerini ima ediyorlar. Zavallılar, çocuklara, kadınlara silahsız olarak ellerinde taşla topa, tanka karşı koyma yürekliliğini gösteren çocuklar kadar bile onurlu olamıyorlar. Yok ettikleri insani değerlerin kendileri içinde bir gün ihtiyaç olacağını düşünemiyorlar. Bu canilik hep sürer sanıyorlar. Türk'ün adaletin terazinin en hassas dili ve kılıcı olduğunu unutmuşu benziyorlar. Gördüklerimiz ve yaşadıklarımız karşısında bu çağdan utanç duymamak mümkün mü? Bu çağı utanç çağına çevirenlere lanet olsun. Bu utanç çağından ve cinnetten bir an evvel çıkmalıyız. Tüm varlığımızı buna adamalıyız.

Akalemler bu utanca ortak olmamak için sevgi diliyle çağlar ötesinden insanlığa sesleniyor. "sevelim sevelelim / Dünya kimseye kalmaz." Zalimlere ve canilere asla...

akalemler

- Selim TUNÇBİLEK
"Sen Bir Aysın"
- Neva SELÇUK
"Akasya Yaprakları"
- Mustafa IŞIK
"Buyurdu Kalbim"
- Firuze İŞBİLİR
"Denizler ve Bizi Yakan Ateş"
- Ahmet Yılmaz TUNCER
"Ancak Unuturum"
- Kurtuluş ÇELEBİ
"Tiyatro Kampı"
- Burhan KALE
"Mihenk"
- Kübra KIZILTOPRAK
"Hayatın Kendisi Hapislik"
- Hızır İrfan ÖNDER
"Gönder Sıcak Bakışlarını"
- Yüksel AKÇAYIR
"Tanrı ve Sanat Bağlamında Şiire Bakış"

“SEN BİR AYSIN”

Selim TUNÇBİLEK

İnsanlığın geldiği dehşetengiz noktaya serinkanlı bakmamız gerekiyor.

Bilimin kat ettiği mesafeye sanatın katacağı anlam ve istikameti göz ardı etmeye başladığımız andan itibaren hızla insanlığı felaketlere sürüklediğimizin idrakine varmalıyız. Bilimin keskin buluşlarını insanın en derin manasını oluşturan vicdan ve ruhunun katkısıyla ortaya çıkmış olan sanatla yeniden harmanlayıp üretilmediğimiz durumlarda vahşetin yeryüzünde daha çok yayıldığını, keskinleştiğini ve korkunç noktaya geldiğini görmemiz gerekiyor. Medeniyetlere kendi kültürel ikliminin ruhunu üfleyen sanat ve edebiyatı geri plana attığınız vakit, insan vicdan ve ruhundan da koparılmış olur. Etten ve kemikten ibaret yalnızca akılla hareket eden mekanik bir yığına dönüşür. Bunun yaratacağı şey ise elbette vicdan ve ruhun ortaya çıkacağı değerlerden daha kıymetli olamaz, dolayısıyla insanı daha mutlu edecek bir sonuç asla yaratamaz.

Bilimi ve akli yadsıyalım demiyorum. Onların teknolojik silaha dönüştürülerek insana karşı kullanılmasını engelleyelim diyorum. A. Nobel dinamiti icat ettikten sonra silahlar tüm insanlık için daha öldürücü olmadı mı?

İşte uzun yıllardır bilimin önemsenerek, sanatın hiç mühimsenmeden geri plana atılarak aldığımız yol, insanı evrendeki var oluş gayesinden uzaklaştırmış “çıkar” odaklı yaratık haline getirerek, menfaatleri noktasında her türlü eylemi mubah kabul etme yaklaşımına sürüklemiştir. Bilimin zararlı teknolojiye dönüşerek insanın mahvına yol açan ağırlığının sanatın inceliği ile giderilme imkânından söz ediyorum.

Tahrif edilmiş kutsal metinlerdeki saçmalıklar gibi sanattan arındırılarak yalnızca bilimin imkânlarıyla donatılarak “tahrif edilen insan” da eşrefi mahlûkat olma vasfını kaybederek sıradanlaşmaya, hatta daha da aşağılara çekilmeye zorlanmaktadır. Sadece teknolojik gelişmelerin sağladığı kazanımlarla güç ve etki yaratan insan

kendi ruhunu kirletmeye başlamış demektir. Sanatın karın doyurmadığı tezi ile yaşama baskı kuran düşünce bunun en şiddetli gücünü ortaya kor. Sıraladığımız bu olgular ister istemez doğal kalabilen insana, insan ruhuna, dolayısıyla sanata duyarlı insanları da “çirkin” ve “kötü” olana benzeme riskini içinde barındırıyor. İnsanlığın topyekûn ölümü işte bu noktada kaçınılmaz hal almaktadır.

Sanat insanın bireysel olarak algıladığı, yaşadığı, ruhunda hissettiği farklılığı ve güzelliği başka insanlarla paylaşarak onların bu huzuru, yaşama coşkusu, mutluluğu yayma arzusundan doğar. Bu arzu sanat eserinin özgün yapısı içinde insanın gelişim ve derin etkileşimine kapı açar. İnsanın içinde bulunduğu karanlık ortama varlığı ile ışık olan sanat onun dünyasının aydınlanmasına zemin teşkil eder. Bir halk türkümüzün söylediği gibi “sen bir aysın / ben kara gece” sözlerinde olduğu gibi İnsan bir kara gece içindeyken sanat; ona gökte parlayan, geceyi aydınlatan dolunay olur. İnsanın karanlığını aydınlatır. O nedenle sanat, edebiyat, şiir vs. gibi her türlü kıymetten insan uzaklaştıkça karanlık gecelere dönüşmekten kendini alıkoyamaz.

Sanattan mahrum bırakıldıkça ve ondan uzaklaştıkça insanın kirli yönlerinin daha çoğalacağı kaçınılmazdır. Suça meyilli kişiliklerin sanata hiç ilgi duymamış olmamaları hatırlamamız gereken bir vakıadır. Gittikçe zifiri karanlığa dönüşecek bir ufuktan insanlığı çıkarabilecek yegâne olgu sanattır. Savaşın, kanın, kinin, ateşin, bombanın ufkumuzu karattığı dünyadan çıkmanın yolu ancak sanatın yayabileceği ışığa doğru yolculuk yapmamızla mümkün.

Bilimin bize sunduğu imkânları sanatın aydınlığında yeniden biçimlendirerek teknolojik gelişimlere insanlığın yararına bir istikamet kazandırmadığımız müddetçe huzurlu bir dünyada mutlu hayatın hiçbirimiz için mümkün olamayacağını anlamak hiçte zor olmasa gerek.

AKASYA YAPRAKLARI

Neva BARTU

Ufak tefek yapraklarımın arasından beyaz avizeler gibi salınır çiçeklerim. Dalga dalga etrafa yayılan kokumla sarı, iki katlı, kiremitleri kırmızıdan siyaha dönen küçük istasyon binasının hemen yanında yaşıyorum. Bir ben bir de yanı başımdaki çeşme, kimlerin susuzluğunu giderip kimlere gölge olduk; kaç yolcu karşılayıp, kaçını uğurladık; ne gözyaşlarına, ne ağıtlara tanık olduk. Haddi de yok hesabı da.

Yine bir sabahtı, bir yaz sabahı. Güneş yeni doğmuştu. Tren birazdan acı acı seslenerek gösterecekti başını. Kasaba henüz uykusundan uyanmamış, evlerin perdeleri açılmamış, odalara aydınlık dolmamıştı. Trene binip gideceklerle, yolcularını uğurlayıp evlerindeki boşluğa dönecekler hariç sokaklar bomboştu. Yaz günlerinde bile sırtından çıkarmadığı soğuklukla sabahın bu saatleri sokakların, yolların üstüne yürek sızısı gibi düşmüştü yine. Günün bu ürpertili zamanında, çeşme, içinde biriken acıyı boşaltmak için bir yolcunun elini bekliyor, ben gecenin gözyaşlarıyla bezeli yapraklarımın üzerine yumuşacık değen güneşi selamlıyordum. İstasyonun açık kapısından, içeride oturan iki üç yolcunun uykulu, boğuk, isteksiz sesi dışarıya sızıyordu.

Genç bir kız ürkek adımlarla yaklaştı, yaklaştı. Yanıma geldiğinde ağladığını gördüm. İstasyonda kalanların ağlamasına alışkınım da treni beklerken ağlayan yolcu çok sık çıkmaz karşıma. İstemediği bir şeyi bekliyordu, öyle anladım. Dallarımı hafifçe hareket ettirip çiçeklerimi uyandırdım, belki akasya kokusu hoşuna giderdi. Elini uzatıp en alttaki beyaz salkımın etrafında avucunu gezdirdi ama dokunmadı hiç. Sonra avucunu koklarken yüzüne sıcak bir tebessüm yayıldı. Ağlamaya devam ediyordu. Derken bir adam geldi, merhaba dedi. Genç kızın heyecanını köklerimizde hissettim. Adamın gözleri kıpkırmızıydı, ben de fark ettim bunu, çeşme de. Hiç konuşmadılar, ikisinin de duymak istedikleri söylemek istediklerinin önüne geçiyor olmalıydı. Belki de hiçbir sözü yeterli görmediklerinden susuyorlardı. Ya da konuşmak akıllarına gelmiyordu. Hepsi mümkün. Ama bildiğimiz bir şey vardı ki, çeşmenin ve benim bildiği-

miz, ömür boyu yapmadıkları konuşmanın içinde yaşayacaklardı.

Birkaç dakika sonra trenin acı feryadı duyuldu; güneşin rengi soldu, çeşmenin suyu çekildi, çiçeklerim mateme girdi, genç kız küçücük yapraklarım gibi titredi. Tren, açgözlü bir avcı gibi yaklaşıyordu. Sesi ağaçların, yolların, yolcuların, istasyonun üzerine simsiyah bir bulut gibi düşüyordu. Birbirlerinden gözlerini güçlkle aldılar. Dalıma uzanıp birkaç çift yaprak kopardı genç kız, hızla bindi trene. Pencereye yapıştırdı başını, gözleri tekrar buluştu, adam gökyüzünü seyre dalmıştı genç kızda. Tren beklemeden gitti. Bu küçük istasyonda böyle olur hep. Trenler hiç beklemez. Yapraklarım genç kızın cebinde, parmaklarının arasındaydı.

Aradan ne kadar zaman geçmişti bilmiyorum. Tanımadığım uzak diyarlardaydı yapraklarım. Gözyaşları kurumak bilmeyen genç kıza arkadaşlık ediyorlardı. Kurumuş yapraklarımı parmaklarının arasına aldığına, istasyondaki o büyülü ana giderdi. Yüzünde acıya bulanmış bir tebessüm gezerdi. Bazen, etrafta kimseler yoksa, konuşurdu da yapraklarımınla. "Siz de gördünüz değil mi?" derdi. "Nasil baktığını bana. Hem gözleri de kızarmıştı, belki de ağlamıştı benim gibi, ne dersiniz?" Sonra dudaklarındaki tebessüm genişlerdi. "Söylemedi ama o da beni seviyordu, yoksa sabahın o saatinde ne işi vardı istasyonda?" Uzar giderdi sorular böyle. Yapraklarımın dili olsaydı, "Sen o güzel yüreğini ferah tut, o da seni seviyordu" derlerdi, "Biz tanış, gözleri kıpkırmızıydı." ama konuşamazlardı. Yine de genç kız yapraklarımın dokunduğunda, içindeki acı hafiflerdi.

Alışverişe çıktıkları bir gün annesi anahtarını yanına almayı unutmuştu. Evlerine yaklaştıklarında elini kızının cebine soktu; evin anahtarını alacaktı. Söylese verirdi anahtarı ama söylemeden elini kızının cebine daldırıverdi. Eline yapışan yapraklara kızdı sonra. "Bunlar da ne böyle?" dedi, avuçlayıp atıverdi yere kurumuş yaprakları. Gözleri uçuşan tozlarımda, istasyondaki gibi titredi genç kız. Ben paramparça düştüm toprağa.

buyurdu kalbim

çarşısında pür telaş
yorgun ve kırgın ömrümün,
radyoda memleket havadisi
her kulacında kara ölüm

incinir, sesimi kendinden sayan
dağ, derviş, mağara...
kapıda uyuklar güvercin
göğsünün kuytu kayasında

dünya, solgun dilenci yüzü...
mevsimine kıştı gönlüm

ben, güllerini yalnızca
ölülere satan bahçıvanım

gülistan ve ırmak
hayat sesi sarkar dallarda
kurumuş çeşmede çocuk akar
ırmağın ortası sesidir annemin

kuşlar ürkek, gül utangaç
belki dilini çözebiliriz güllerin

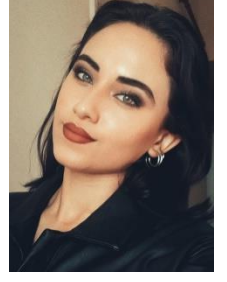
gökten sarkık tutamamam saçına!
sıska yedinin bohça yer sofrasını
yedi şişmanı yutmaya serdiği
kuyu dibindedir fermanım

suskun dünyadan ırayıp
seremem avucumu yollarına
sal haberi dört yan, üflensin sûr
kıyameti kendim koparayım.

Mustafa IŞIK

DENİZLER VE BİZİ YAKAN ATEŞ

Firuze İŞBİLİR

Boğulmak... Ölmek istemeyen hiç kimse boğulacağını bildiği bir denize girmez. Okuduğumuzda doğruluğunu kolayca algılayıp onay verdiğimiz bu cümle aslında yanlış olabilir mi? Biraz daha arttıralım. Bir insan daha önce ölümle burun buruna getiren bu korkuyu yaşatan denize bir daha girer mi? Daha önce bin bir türlü korku ile içerisinde çıktığı üstüne üstlük kurtulduğunu düşünerek içerisinde çıktığı denize tüm riski göze alarak girer mi? Elbette ki biraz düşünen hiç kimse bunu yapmaz gibi geliyor. Hatta kediler bile biraz kötü muamele görsün artık ona iyi davranan insanlara bile yaklaşmıyor. E madem öyle bu soru çok basit insan boğulacağını bildiği denize girmez diyebilirsiniz ancak ben böyle demem. İnsan değil boğulacağını bildiği denize girmek, koca alevleri görse de içerisinde girebilir bazen. Boğulmama ihtimalim de var der ve gider hatta bunu daha önce boğulmuşsa bile yapabilir hatta öyle ki yanmama ihtimali olmasına rağmen bile girer ateşlere. Peki ya bir kötü muamele ardından tüm insanlıktan uzaklaşan kediden ne farkımız var ki bizi daha önce boğan denize giriyoruz?

Unutkan mıyız, unutmak mı istiyoruz? Sınırım unutmak istiyoruz ve sonucunda tekrar boğulunca tüm evreni kötülüyor neden bunlar başımıza geliyor diye sorguluyoruz. Oysaki akıl bahsedilen varlıklar olarak bunu yapıp yapmama bilincine sahibiz. Peki, neden unutmak ister ve risk alırız? İşte tam olarak burada akli devre dışı bırakan duygular için içine dâhil olur. Denizi cazip kılan kalpten geçenler olur. Boğulacağını bilen beden de zihinde isteye isteye yürür denize çünkü boğulmanın korkusunu bastırır daha önce tanıştığı deniz olması. Boğulacağım demez

de su çok güzel serinletir der duygular. Boğulacağım demez de bildiğim deniz der duygular. Ateşlere gider göz göre göre. ve yanacağım demez ısınacağım der duygular. Yanacağım demez içerisinde gül bahçesi var zanneder duygular. Boğulacağım demez de alıştığım deniz, yanacağım değil de bildiğim alev diye düşünür insan ya başka deniz bundan daha soğuksa, daha dalgalıysa der ve yürür yine onu boğacak denize ya başka ateş daha sıcaksa ve bana bir gül bahçesi vaat etmiyorsa der ve yürür yine onu yakacak ateşlere. Alışkanlık ise bazen insanı öldürür.

İnsanın bildiği bir kötülüğe kendi ayakları ile gitmesi mi daha iyidir yoksa hiçbir fikri olmadan iyi çıkma ihtimali olana mı? E tabii kötü kötüdür ve ne deniz ne ateş içine girecek kadar risk almayı hak etmez. Bilmediğimiz yerler belki de yaşam sunar bize ve insan alışkanlığından kurtuldukça ve kendine yaşama fırsatı tanıdıkça güçlüdür. İnsan ne kadar severse sevsin denize girmekten ateşe el sürmekten vazgeçtiği kadar güçlüdür. İnsan zarar gördüğü yerden uzaklaştığı kadar vardır ve insan içinde denizler, ateşler barındıracak kadar büyük olsa da alıştığı denizden ve ateşten vazgeçmekte zorlanacak kadar küçüktür. Dahası yandığında da boğulduğunda da kendini suçlamayacak kadar kördür. Dilerim sizi boğan denizlerden, yakan ateşlerden uzaklaşacak kadar yolları görür, yaşamınıza bir şans daha verecek ve o yolları yürüyebilecek kadar güçlenirsiniz. İşte o zaman dalgasını sizden saklayıp size keyif veren bir deniz ve yakıcı gücünü sizden esirgeyen yalnızca sizi ısıtan ateşlerle karşılaşabilirsiniz. Öldürmeyen alışkanlıklarınız olması dileği ile...

ANCAK UNUTURUM

Ben bana yakın sana uzak bir köşede
Beklerim yarınımı
Beklerim ellerini
Belki yakamı düzeltir
Belki ellerimi tutar diye

Ters düşerim dalgalara
Alır götürür beni
Issız denizlere
Beklerken seni
Uzak düşerim sana
Uzaktır bana gözlerin sen gibi

Gözlerini sar bana
Sözlerini
Ellerini sar bana

Dün gibi bugünde bir intikam yemini
Dün gibi gecede kurşun sesleri
Ağır ağır ilerleyen bir aydınlık
Yankısı kalan ardında

Görebilsek zaten bir sabah ağrılar bizi
Bir türkü kucaklar

Beni alacaklar alacaklar beni
Vuruluyor şimdi tüm ömürler
Kanıyorum tüm ömürler içinde
Duy sesimi anne

Gözlerini sar bana
Sözlerini
Ellerini sar bana
Ancak unutturum ölümün
Bana bu bakışını
Duy sesimi anne

Ahmet Yılmaz TUNCER

Tiyatro Kampı

Kurtuluş ÇELEBİ

Türkiye'nin en ince dokunuşlara sahip kampı bence de şüphesiz tiyatro kampı. Bu yıl yedincisini düzenlediğimiz kampımıza yine Türkiye'nin dört bir tarafından yaklaşık iki yüz kişi katıldı. Mottosu "tiyatro ile uyanın" olan bir kamp düşünün. Kamp deniz kum güneş ve tiyatro dörtlüsünün dışında bizim için bir araya gelmek ve yeni anılar biriktirmek an yaşamak aslında. Kampın enlerini seçtiğimiz kampın bize kazandırdıkları diyebildiğimiz ve kamp sonrası üzerimizdeki burukluk anlatılmaz yaşanır ancak.

Kampta atölyeler söyleşiler tiyatrolar ve daha bi çok aktiviteler var. biz her sabah saat yedi otuz civarı Şener Şen ustanın "inek obası uyan" sözleriyle güne başlarız. Kampta olmazsa olmazlarımız ritüellerimizden biri de bu. Bitmedi daha çok ritüelimiz var. Hatta kamp demek bizim için geleneksel yani bi tür ritüellerimizi gerçekleştirdiğimiz yer demek oluyor :) Tiyatro kampın da bir günü özetlersek eğer; sabah etkinliği kahvaltı atölyeler deniz arası akşamüzeri etkinliği akşam yemeği vs geceye kadar devam ediyor. Toplamda beş gün sürecek kamp için başta kamp koordinatörümüz Metin GÜLER hocamızın yoğun mesaisi ve ardından kamp tarihi öncesi alan çalışmaları için hazırlık yapmamız bize bu tatlı yorgunluğun habercisi oluyor hep.

Herkesin kamp ile ilgili ayrı ayrı anısının olması ve herkesin genel olarak mutlu olması bizleri de mutlu ediyor tiyatro kampında. Ben bu kampa katıldığımda çok gençtim şimdi otuzlu yaşlardayım. baya yaş aldım :) Ama hepsinde çok mutlu oldum çok değişik anılar yaşadım çok farklı insanlar tanıdım hepsinde farklı şeyler öğrendim. Ustaların nasihatlerini dinledim bazen üşüdüm bazen güneşten yandım. Hatta kampın birinde yolda gelirken bavulumu kaybettim :) Ama hepsine koşa koşa geldim iyi ki dedim. Ardımda hep iyi insanlar bıraktım. Gider-

ken hepsinden sıcak bir tebessüm koydum bavulumla.

Kampın en heyecanlı kısmı aslında bana göre çadır komşulukları oluyor. Nerden geldiğini bilmediğiniz biri birden sizinle komşu oluyor ve yarın sabah aynı atölyede buluşabiliyorsunuz. Ya da kahvaltı sırasında selam verip yine aynı masaya oturabiliyorsunuz. Yedi yılda benim gibi bu kampın müdavimi olan kamp arkadaşlarımla olan anılarım daha farklı oluyor. Ya barda oturup bi şeyler içiyoruz ya da loca da gölgede dinleniyoruz. Ya gece deniz kenarında mehtaba karşı şarkılar söylüyoruz ya da kamp ritüellerimizden saat tam on da gidenleri alkışlıyoruz. Geceleri horlamalardan rahatsız olup tekrar uykuya dalıyoruz. Her gün ipe çektiğimiz akşam oyunları için en önden yer kapıyoruz. Yüzlerce fotoğraf çekiniyoruz. Akşam voleybol turnuvasında takım tutmuyoruz. Geceye buyruk etkinlik de gözlerimizden uyku akmasına engel olamıyoruz. Akşam ile gece arası komşuların bi şeyler ikram etmesine hayır diyemiyoruz. Dans ederken müziğe kendimizi kaptırıyoruz. Kamptaki hocalarımızla şakalaşmayı unutmuyoruz ve en önemlisi tüm bunların içindeyken bitmesin diyoruz.

Ama her güzel şeyin de bir sonu var elbet. Ardımızda kalan çadır izleri hiç silinmesin. Bizi bize bağlayan şey hep sevgi olsun. Kamp bitirken ritüellerimizden biri olan kampın bitmesine ne kadar kaldı diye uzaktaki bi arkadaşımıza sormamız oluyor. O da karşı taraftan bize ne kadar kaldığını hatırlatıyor. Bu ritüel bizi çok acıtsa da geriye dönüp baktığında onlarca anı birikim öğrenme arkadaşlıklar dostluklar absürt fotoğraflarımız hepsi çok güzel yer edindi hatıralarımızda. Ayrılırken yanımıza aldığımız unutamadığımız o insanlar merak etmeyin sekizinci kampın başlamasına 365 gün kaldı.

MİHENK

Sessiz söğüt, hafif rüzgâr,
Ellerim saçlarında, derken gurbet türküsü,

Sen ellerimin düşü, alınımın ateşi
Ve hürriyetimsin benim...

Kırık aynalarımı görmedin daha,
İçime dökülen nehirleri,

Denizlerimin kıyılarındasın henüz,
Sevincinden örülü cennetim...

Ümitlerim yeşerir gözlerinin ışıltısında,
Günebakan yanımdır mutlu olduğun anlar...

Gel ey sabahın ilk ışığı,
Gel ki gözlerim bayram sabahındaki çocuklar gibi
Çoğaltsın bahçenin aydınlığını,

Yine anlamsız bulsun şehir,
Kuşatamadığı sözlerimi...

Korkuyorum anlayacaklar diye kalbimdeki yerini,
Gel ey sineden hiç gitmeyen,

Gel ey sevgisi bitmeyen,
Akşam karanlığa yol alırken gel,
Şehir ışıkların altında kararırken gel...

Ey gözlerin gören yanı
Ve gözlerinin gösterdiği yanım,

Aşkın sırrını içinde taşıyan neyim,
Nefesinle âlem kül olur sırrımdan...

Yıldızlar parıltısını besler dizelerimle,
Selviler bekler esintilerimi
Ve salkım söğütte şiirler okurum hasretinle...

Yine geceler şafaklara akar, kıskanılır masumiyetim
Ve renkler ayan beyan görünür yağmurdan sonra...

Aşkın güneşi alımda,
Bakamam semaya sensiz zamanlarda,

Yıkıntıları yüreğimin sarı sokak lambalarının altında,
Omuzlarıma yük başım ve saçlarım yangın yeri,

Adını haykırırım sağır sokaklarına şehrin,
Çıkmaz sokağında eski mahallenin bir karadut gölgesindeyim,

Tahtımı dizelerimle kurarım,
Kırık gönüllerinde insanın,
Sözü olmayanların ellerinde durur sazlar,

Yollar ışığı olmayanlara sorulur,
Kutsallığını kaybeder uzağında yalnızlık...

Gözümde tüter endamın,
Gece süslenir aklımda sen olunca,

Hafif rüzgâr dolaşır saçlarımda,
Kıvrım kıvrım zülüflerin,

Yıldızlar karanlığın aydınlık yazgısıdır,
Binlercesi düşlerimde ve en güzel kelimeleri gösterir deniz,

Gözlerinle baş başa kalırım yine,
Ardımda bırakırım yalan dünyayı,

Saat kulesinin izbe lambaları tutar ellerimden
Ve Bürüngüz Camiinin kubbesine tutunurum biçare;

Sensiz geçen her Allah'ın gününde...

Burhan KALE

HAYATIN KENDİSİ HAPİSLİK

Kübra KIZILTOPRAK

Bu an. En saklıya bir yolculuk treni. Birbirini ardına dizili raylar meçhule. Sıra sıra vagonlar yüklerin hamalı. Bilinmeyen durak bilineme-yecek sonlar. Ağır ağır ilerlerken bile bir telaş var hayatın. Yorucu. Kaç kere baktı bu pencere-lerden Hakkı Bey. Kaç kere göz-yaşlarına eşlik etti yıldızlar. Kaç kere dualarına kattı da hayalle-rini anlattım buradan gökyüzü-ne. Yine bir gün bu pencerede işte.

Avcılar Apartmanı'ndan evinin sokağına bakıyor bu pencereden. Yıllardır her gün yaptığı rutine inat hiçbir şey hatırlamadığı hayatına inat, âşik olduğu avukatlık hukuk davasını bile hatırlamadığı geçip giden ömrünün kalan günlerinde yaptığı rutinleri hatırlayarak geçiyor zamanı sadece.

Bir fabrikanın dumanı kaplıyor gecenin karasını. Bem-beyaz görüntüsüyle yarıyor karanlığı. Bir de kırmızı yanıp sönen bir ışık. Kan kırmızı parlıtısy-la yağın yağmurun pusunda kalmış. Şehrin ışık-larının arasında bir tek o parlıyor. Kapüşonlu bir genç yağmura aldırmadan sakince yürüyüp geçiyor sokaktan. Bir araba yavaşlıyor. Gitmek iste-medığı yer için yolda olmanın tereddütünü yansıtıyor asfalta. Hızlıca akıp giden yağmur suyunda, bir arabanın far ışığında, hatta sokak lambasında var oluyor. Bildiği şehrin bilmediği sokaklarını merakla dolaşılıyor. Avcılar Apartma-nı'nın olduğu sokağa giriyor. Issızlığın yanında yaşayan bir şeyler var hissi tüm benliğini sarıyor.

Sol yanındaki dükkânda ekmek fırını sağ çaprazında mahalle bakkalı alt dükkânında ise döşemeci var apartmanın.

Bir bir sönen evlerin ışıklarına bakıyor. Esiyor rüzgâr. Üşütüyor canını. Üşütüyor anıları. Hissediyor soğuşunu. Asıl korkutan o. Onun her seferinde daha da kuvvetli gelen hali. Her seferinde daha çok kırdığı dallar. Hep aynı yerden de değil üstelik. Zarar verdiği çiçekler. Tekrar açmak tekrar yeşermeye cesaretinin kalmamış olması. Kırılan dal büyür. Her defasında farklı farklı yerlerden geldikçe darbe hangisine yeteceğini şaşırıyor kökler. Hep bir set, hep bir engel. Tam oldu dediği anda dimdik ayakta durduğunu düşündüğü anda esen bir yel. Önce yalpalatıyor ardından da sersemlemiş halde diz çöküyor.

Toz karası, ruhun yarası. Bekliyor renkleri. Yaşamın kendisi, ruhun hapis hayatı. Ruhu köle ruhu tutsak. Bulunduğu yerden baktığı her şey çok güzel sanki. Her yükseliş sonunu düşündüren bir süreç haline gelmiş. Acaba ne zaman düşüş?

Sislerin üzerini örttüğü heybetli yüksekler, teslim oluyor sınırlı olmaya. Sabahına bembeyaz örtüsüyle uyanacağı günün gecesinde selametle yaşıyor belki de. Bir parkın ıssızlığında kaybolan bir kaydırak sakinliğinde kalıyor. Sallanan ama üzeri boş olan bir salıncak umutsuzlu-

ğunda, çırpınıyor yaşamak için.

Zaten bir bir de eksiliyor insanlar. Eksilenlerin sayısı da her geçen gün artıyor yaşamda. Eksilirken ömürden günler tamam olmayı bekleyen her hayal azalıyor. Kırılan hayallerin kayboluyor renkleri. Akan yağmurun, sel olan pınarların seti çekiliyor. Savrulan rüzgâr uçuşan tozlar, özlemi gençliğin. Ruhun en eski odalarında gezinip de taşımış zerrelerini sanki.

Karşıdan yükselen kahkahalar karışıyor yaşlara. Bir araba sesi yükseliyor uzaklardan. Lambalarının ışığı aydınlatıyor yolu. Kavuşmaya gidiyor belli ki yollardan. Yıllardan beri süren

özleme
gidiyor.
Ömür en
zor za-
mana
uzanıyor.
Onunsa
en güzel
baharı-
na.

Gi
diyor da
geçiyor
zaman.

Çizgi
çizgi
olmuş
bulutlar
görüyor.

Hala yanan sokak lambası altında gezinen hayvanlar. Bu sefer sokak lambalarının ışığına karışıyor damlalar. Güneş bütün kızılığını yansıtıyor gökyüzüne. Biraz mavi biraz kırmızı biraz da turuncu dans ediyor gökte.

Günün ilk ışıkları açılıyor doğudan. Ayçiçekleri ve çiçekli yaşayan evler bugünün aydınlık yanını seriyor önüne. Avcılar Apartman'ının birinci kat balkonunda yere oturmuş üç kız bir oğlan oyun oynuyor. Hayata saldıkları kökler için bu çaba. Kalplerini açtıkları her an ise sarı yaprakları anımsatırdı. 'Hayranlık' uyandıran çiçekler gelecek adına ilgiyi severdi. Güneşe yüzlerini dönerken hatırlattılar bir şeyleri. Çocuk demek

pozitiflik, güç, hayranlık hatta sadakatti. İyi şans, kalıcı mutluluktu. İyimsenlik, dürüstlüktü ya hani. Günler geçerken haftalar geçirdi. Hata yıllar. Sonra bir gün Hakkı Bey anımsardı hayatı. Arada kalmış arka sokak bir mahalle olup olmadığı konusunda kararsız kaldığı Binanın kapısından çıkıyordu. Elinde bastonuyla. Ne yapacağı meraklı gözlere teslim. Parktaki kuşları beslemeye gidiyor. Ağır aksak adımlarla ilerliyor. Her gününün yeni rutini olan kuşlarına gidiyor.

Dün batan güneş gösteriyor yüzünü yine. Usulca açılıyor bir pencere. Kapanıyor dolunayın ışığı. Tükenmiş kanatlarda saklı yorgunluklar. Bir çırpınış pul pul dökülüş. Özgürlüğe uzanan yol misali. Zahmetli ve dahi kıymetli. Emsali kelebek, öncesi sürünmek, sonrası süzülme. Hakkı Bey'in ruhunda, uçuşan kelebekler çırpıttıkları her kanatta özgür hayatın tam kendisi. Rengârenk açılınca kanatlar kavuşuyor. Sonraları anlıyorum hayatı. Yüklerin nefes durağıydı bu yolculuk.

GÖNDER SICAK BAKIŞLARINI

Uykusu kaçan geceye
Türküler söylüyorum
Gözleri kan çanağı!..

Kimine buram buram hayat
Kimine avuç avuç yalnızlık
Düşer payına...

Zindan taşlarıyla konuşmak
Yalnızlığın zirvesidir
Gece azap, gündüz azap!..

Alıp başımı nereye gitsem
Yalnızlık karşılıyor beni
Gönlümde yâr hasreti...

İnmiş üstüme esrik bir akşam
Üşüyorum ey yâr
Gönder sıcak bakışlarını...

Hızır İrfan ÖNDER

TANRI VE SANAT BAĞLAMINDA ŞİİRE BAKIŞ

Yüksel AKÇAYIR

ALLAHIN İLK EMİRLERİ

Kuran'a göre Allah'ın ilk emri okudur. Bu emirde okumaya bir sınır da getirilmemiştir. Ne okunması gerektiği, ne kadar ve niçin okunacağı belirgin değildir. Ancak okurken hangi ilkeye sadık kalınacağına altı çizilmiştir. Yani "Allah'ın adı ile okuma" emir ve salık verilmiştir.

Ayetin yorumlarına bakılınca şöyle bir sonuca varılacağı düşünülmektedir. "Allah'ın adıyla oku" ayetinin 'niçin'ine kafa yorunca, çünkü o yücedir, büyüktür güç ve kudretinde sınır yoktur.

Oku emrinin akabinde Allah'ın büyüklüğüne delil niteliği taşıyan iki ayet sıralanmıştır. Birinci delil "O sizi bir damla sudan yarattı." Yani ilk delilde Allah'ın sudan insan yaratmasının ne kadar erişilmez bir başarı olduğunun altı çizilmektedir.

Allah'ın adı ile okumanın ikinci gerekçesi ise insana kalemle yazmayı öğretmesi gösterilmektedir. "O size kalemle yazmayı öğretti" (Alak Suresi)

Bu ayetlere ilham cephesiyle bakıldığında ise "Okumak, yaratmak ve yazmak" sıralaması dikkat çekmektedir. Bu ilham bağlamında Tanrı'nın izini takip eden bir insan: Okumalı, bir eser vücuda getirmeli, onu yazılı ve kalıcı hale getirmelidir diye düşünülebilir.

Kuran'daki ilk ayetlerin okuma, yaratma ve yazma sırasıyla mesaj vermesi yazarlığın çerçevesini de çizmektedir. Yani yazar önce okumalıdır. Zaten bir sayfa yazmak için beş sayfa okumak gerektiğini söylemeyen yazar ve düşünür de yok gibidir.

Okuma sözcüğünün geçtiği yerde, niçin soru-

su gelir. Yani insan niçin okur yahut niçin okumalıdır?

Bu sorunun cevabının birinci sırasında, dini kaygı ve gerekçe gelmektedir. Yani insanlar en çok dini kaygılarla kutsal metinleri okumaktadır. Bu hiçbir dinle sınırlı değildir.

İslam dini açısından bakıldığında, Kuran'ı ibadet amacıyla bakarak veya ezbere okumak, dua ve hadis okumak şeklinde tezahür etmekte ancak anlama amaç ve kaygısıyla okunmadığı da gözlenmektedir.

İkinci sırada ise insan bedi zevkini tatmin için okumaktadır. Yani sanatsal bir zevk almak için edebi metinleri okumaktadır. Allah insanı sanat eserlerinden zevk ve mutluluk duyacak bir terkiyle yaratmıştır. Bu yüzden insan, çevresinde güzellik adına ne varsa seyrederek, okur, doku- nur, koklar, tadar vs.

Okuma gerekçelerinin üçüncü sırasında tecessüs gelir. Gerek ilmi, gerekse adi merakla insan çevresini inceler. Okumanın bir sebebi de merak Saik'idir. Merak incelemeyi, inceleme öğrenmeyi tetikler. Bilgiye ulaşmanın en önemli hareket ettirici unsuru meraktır. Eğer merakı ilmi seviyeye yönlendirir ve yükseltirsek orada keşif, sezgi, icat, yaratma yani bir eseri vücuda getirme sonuçları ortaya çıkmaya başlar.

Bir diğer okuma sebebi de araştırma yapmaktır. İnsanlar kendi ilgi alanına giren konularda bilgi toplamak yahut akademik anlamda verilen bir tez için araştırma yapmaktadır. Bu ödev, Ar-Ge, mastır veya doktora vb. olabilmektedir.

İnsan okuyarak kelime hazinesini geliştirir, sözcüklerle arasını düzeltir. Dili ve eli işlemeye başlar. Daha çok kelimeyle konuşmak, yazmak

okuyucu ve dinleyici üzerinde daha çok ilgi uyandırır. Zevk verir.

İnsan düşünce tarzını ve ufuklarını geliştirmek içinde okumaya muhtaçtır. İçinde derin tefekkür olmayan eserler kalıcı olamamaktadır. Tefekkür derinliği ve çapını geliştirmenin de yolu okumaktan geçer.

Okuma insanın anlama hız ve seviyesini geliştirir. Anlama, yorum, nüfuz etme becerisine katkı sağlar. Kavrama analiz ve sentez yapabilmeye yeterliliğini artırır. Bu da iyi bir okuyucu olmayı gerektirir.

İnsanlar iyi bir konuşmacı olmak için de okumaya muhtaçtır. Dilin kullanımı, işlekliliği, kuralları okudukça yerine oturmaktadır.

İnsanın hayal ufku ne kadar genişse o kadar iyi yazar, iyi düşünür, iyi kurgular ve iyi fikir geliştirir. İyi bir okuyucu olmadan bu yeterliliklere erişmek zor görünmektedir. Dikkatli ve seçici bir okuyucu ufkunu genişletmeye muktedir olmaktadır.

Okumanın en çaplı ve usturuplu gerekçelerinden birisi ise yazmak için okumaktır. Sen başkasının yazdığını okumuyorsan başkası senin yazdığını niçin okusun? Zira

daha önce yazılmış eserlerde bizim icat ettiğimizi zannettiğimiz düşüncelerin, imgelerin, sanatlı söyleyişlerin, hayallerin ve yorumların birçoğu üretilmiş ve kullanılmıştır. Okumadan bunların farkına varmak ve daha üst metaforlar üretmenin yolu yoktur.

Hiçbir kap dolmadan taşmamaktadır. Her kızdığımızda hemen yumruk atmıyoruz. Her faciayı görür görmez hemen ağlamıyoruz. Sinirlerimiz tartma limitine erişince saldırıya geçme başlıyor, yüreğimiz dayanma sınırını aşınca ağlamaya başlıyoruz. Yazma da böyledir. Bilgi olarak, duygu olarak dolum ve doyum noktasına erişince insanın eli ve dili çözülüyor.

Okumanın gerekçelerini böylece sıraladıktan sonra insan kendine şu soruyu soruyor:

Neleri okumalıyız?

Deneme türünün öncülerinden Francais Bacon “ İnsan abur cubur şeyler yiyerek nasıl midesini ve bağırsaklarını bozarsa abur cubur şeyler okuyarak beynini ve ruhunu da öyle bozar” demektedir.

O zaman insan, rast gele eline geçen her şeyi değil, dikkatle seçilmiş eserleri okumalıdır. Eskiden kitap bulmak zorken bu gün kaliteli veya sıradan bir kitap bombardımanı altındayız. Eskiden sadece kâğıda yazılan kitaplar teknolojinin sağladığı imkânla çok daha yayılma ve erişilme imkânına kavuşmuştur. İnternet çok yeni ve çeşitli alanlar açmaktadır. Onun için de okunacak eseri seçmek oldukça güçleşmiştir. Yine de bildik yoldan gitme işimizi kolaylaştıracaktır.

Önce kalite ve güvenilirliğini kanıtlamış olan dünya ve milli klasiklerden başlamak akılcı bir başlangıç sayılır. Edebi derinliği ve birikimi olan insanların önerdiği kitaplar da okumaya değer görülmektedir. Okullardaki öğretmenlerin özellikle de edebiyat öğretmenlerinin tavsiyesi ciddiye alınabilir. Ayrıca kişinin ilgi duyduğu alanda yazılmış eserleri okuması doğru bir tercih sayılabilir.

Yazar da ortaya çıkarmak istediği eserlerde insan zekâsını zorlayacak, tefekküre sürükleyecek, hayranlık uyandıracak karakterde yaratmalıdır.

lir.

NASIL OKUMALI

Okumanın gereğini kavrayan insan nasıl okuyacağını da bilmek durumundadır. Çünkü okumak kuralsız ve düzeysiz bir etkinlik değildir. Bilinçli ve hazırlıklı olmayı zorunlu kılar.

Okumaya başlamadan önce kitabın başlıklarını, alt başlıkları, endeks listesini, yazarın ön-sözünü yayın evinin arka kapaktaki takdim yazısını gözden geçirmek gerekir. Bu inceleme bize hangi kanala gireceğimiz ve hangi denizde yüzeceğimizin ipuçlarını verir. Kitabın ana çatısını ortaya çıkarmak ya da “ röntgenini çekmek” anlama ve kavramaya dair iyi bir çözüm yoludur. Yazarın mesajını yakalamak da okumanın amacına ulaşmasına yardımcı olacaktır.

Yazar aynı zamanda bir münekkittir. Okuduğunu da tenkit gözüyle okur. Zira hiçbir yazı ve hiçbir yazar mükemmel değildir. Bu sebepten de okuyucu ön yargısız ve ön koşulsuz olmak zorundadır. Çünkü tenkidin olmadığı yerde tekâmül olmaz.

Tam bir dikkat ve kavrayışın olmadığı okuma iyi bir okuma değildir. Öğrenerek, fikrederek ve yargılayarak okumalı. Konfüçyüs derki:

Düşünmeden okumak köreltir,
Okumadan düşünmek yanıltır,
Düşünmeden öğrenmek faydasız,
Öğrenmeden düşünmek tehlikeli...

Mademki Allah okuma, yaratma ve yazma sinyalleriyle başlatmış kitabı, o zaman şöyle bir sonucu çağırıştırır mı?

Önce dikkatlice ve mantıklıca okumalı. Okunanlardan sağlanan birikimle tefekkür etmeli. Bu tefekkürle yeni düşünce, yeni imge, yeni metafor, yeni hayal, yeni tasavvur, yeni kurgu, yeni sanat dal ve türleri üzerinde eserler üretmelidir. Bu eseri de kalıcı hale getirme ve yazma yolunu takip etmelidir.

Allah “ben size kalemle yazmayı öğrettim” derken boşuna mı öğrettim anlamı da düşünülmalıdır.

İNSAN NİÇİN YAZAR

İnsan niçin yazar veya niçin yazmalı sorusuna birçok yazar ve düşünür şu sebepleri ortaya getirmiştir:

1-İnsan özgür olmak kendisine bir özgürlük alanı yaratmak amacıyla yazar.

2- İnsan içine hapsolmuş dışa vurulamamış düşüncelerin özgürleşmesini sağlamak için yazar.

3- Her insan toplum tarafından kabul edilmeyi, önemsenmeyi, tasvip edilmeyi ister. Yazar da elbette böyledir. Yani yazmanın bir gerekçesi de toplumun tasvibidir.

4- Alkış dünyanın en tehlikeli itici gücüdür. Alkış karşısında teslim olmayan insan nadir çıkar. Şan, şöhrat, alkış yazma gerekçelerinden biri ve önemlisidir.

5- Ayrıca para hem ihtiyaç hem de doyumsuz bir iştahı kamçılar. Yazarların bir kısmı da para için yazmaktadır.

6- Allah rızası için yazar. Kimse bir görev yüklediği halde insanları iyi yola sevk etmek, Tanrının önerdiği yaşam biçimine sokmak ve böylece Allah’ın rızasını kazanarak öbür dünyasını garanti altına almak isteyen milyonlarca insan kutsal metinlerle ilişkili sayısız yazı yazmaktadır. Bu dünyadaki bütün dinler için geçerlidir.

7- İnsanı yazmaya sevk eden dört saik vardır: Bencillik, estetik heyecan, tarihi dürtü, Siyasi amaç...(George Orwel)

İNSAN NASIL YAZMALI

Yazma, eser vücuda getirme –tabiri caizse yaratma- ise Allah’ın yaratma ilkelerini anlayarak yazmaya başlamak bize imkân ve ışık olacaktır.

Tanrı yaratmayı temel ilkelere bağlamış ve koyduğu ilkelere de sadık kalmıştır. Bu ilkelere en görünür ve anlaşılması en kolay olanları şöyledir:

1-SANAT İLKESİ

Tanrı bütün yarattıklarını en estetik biçimde yaratmış. Yarattığı her şey bakarken, dokunurken, koklarken, yerken, içerken vb. bir şekilde insanın gözüne, gönlüne, ruhuna ve bedenine haz vermektedir. Yaratmada sanatın ihmal edildiği bir nokta mevcut değildir. Yerin kilometrelerce altından alınan bir kayaç molekülünün bile mikroskop ortamında bakılınca çok yüksek bir tasarım harikası olduğu görülmektedir.

İnsanı da sanatsal varlık ve oluşumlardan zevk ve mutluluk duyacak özellikte yaratmıştır. O yüzden derler ki, tanrı yarattığı şaheserlerini takdir etsin diye insanı yarattı.

O halde Tanrının izini takip edecek sanatkârların da vücuda getireceği eserlerde insanın gözüne, gönlüne, ruhuna ve bedenine haz verecek bir ölçüyü tutturmaları gerekecektir.

Yazar ve şairlerin de temel ilkesi sanat ve estetik olmak zorundadır. Aksi halde yazdıkları

söz kalabalığından ibaret kalır.

2-ORIJİNALLIK VE ÖZGÜNLÜK İLKESİ

Allah yarattıklarını grup ve sınıflara ayırmış. Varlıklar kendi gruplarının temel özelliklerini taşırlar. Ancak aynı grup içindeki yaratıkların hiç biri diğerinin kopyası durumunda değildir. Kendine has özellikler taşır ve özgündür.

İnsan bir türdür. Bu türün temel karakteristiği bellidir. İki kollu, iki ayaklı, iki gözlü vs. Bütün insanlar bu özelliklerin tamamını taşır. Ama hiçbir insan ötekini tıpa tıp aynisi değildir. Parmak izinden retina yapısına, ten renginden vücudun terkip özelliğine, haz, korku ve nefretlerine kadar onlarca kendine has karakteristik özelliği mevcuttur.

Yazar ve şair de yazdığı türün temel özelliklerine sadık kalmak şartıyla şekil, içerik, tasavvur ve filozofik anlamda mutlaka kendine göreliği olmak zorundadır.

Ortaya koyduğu fikir, ürettiği metaforlar, geliştirdiği söyleyiş biçimi yarattığı imgeler, işlediği konu, tema vb. alanlarda basmakalıp değil de kendini yansıtan özgün tarafını ortaya koymalıdır.

3-EKONOMİ İLKESİ

Allah'ın yarattıklarına yakından bakınca malzemeyi en ekonomik biçimde kullandığı görülmektedir. Bundan fazla kısılamaz veya bundan fazla kullanılırsa ulaşılan en üst güzellik ve ahenk bozulur haldedir. Yani ne israf ne de cimrilik söz konusudur. Her şey tam kıvamında yaratılmıştır. Yarattığı her şeyde bir zirve ve sınıra dayanma söz vardır.

Sanatçı da bu yolu izlemelidir. Fikir, ifade, tasavvur ve tasarım yönleriyle hiçbir şeyi gereğinden fazla kullanıp israf etmemeli. Tasarruf cephesinde ise özleştirmek adına düşünce köküne zarar verecek kadar kısıntıya gitmemelidir.

4- ZEKÂ İLKESİ

Yüce yaratıcı zekâyı üst düzeyde kullandığı için izleyenin de zekâsını zorlayacak biçimde var etmiştir. İnsan ne kadar düşünse, yakından

gözlese ve incelese de Tanrı'nın ortaya koyduğu zekâyı yakalayamamaktadır.

Tanrı yaratmaya başlamadan önce elinde kullanacağı temel ham maddesi yoktu. Önce temel madde olarak 104 elementi tasarladı, planladı ve yarattı. Sonra da bu elementleri zekânın zirvesinde çeşitli formüllerle fiziksel ve kimyasal birleşmelere tabi tutarak görülebilen varlıkları yarattı.

Allah yaratmadan önce önünde örnek ve modeller de yoktu. Elementten önce var edeceklerini bedenli veya bedensiz, görünür veya görünmez şekilde tasarladı ve her modeli sıfırdan icat etti.

Yaratma bitti mi sorusuna bitti demek zordur. Çünkü biz mevcut olanların özüne vakıf olmaya çalışırken onun bir taraftan yaratmaya devam ettiği akla yatkın gelmektedir.

Yazar da ortaya çıkarmak istediği eserlerde insan zekâsını zorlayacak, tefekküre sürükleyecek, hayranlık uyandıracak karakterde yaratmalıdır.

Şair de tematik ve felsefi olmak zorundadır. Şekil ve örgü olarak ne kadar güzel bezenmiş olsa da göze ve gönle hitap ettiği kadar zekâyı da hitap etmeli ve zekâyı tahrik etmelidir. Zekânın zirvesinde ise Tanrı'nın zekâsı olduğuna ilham vermelidir.

5. FAİDE İLKESİ

Şüphe yok ki Tanrı var ettiği her şeyi en güzel şekilde yaratmıştır. Ancak sadece güzelliği ile çevresindekilere haz vermesiyle sınırlı değildir. Parçadan bütüne ne varsa güzelliğine ilaveten faide görevi de yüklenmiş. Örneğin: İnsanın gözü mükemmel bir formda tasarımıyla yaratılmıştır. Bakan öteki insanlara özeldir de karşı cinse büyük mutluluk enerjisi yükler. Ama gözün görevi sadece karşı cinse haz vermek, hayranlık uyandırmak değildir. Ona görme fonksiyonu gibi mühim bir vazifeyi de yüklemiştir. Kirpikler, güzellik artı gözü yabancı maddelerden korumak, kaşlar ise güzellik ve yukarıdan inen ter veya sıvının göze inmesine mani olmakla görevlendirilmiştir.

Türk İslam sanatının batı sanatından ayrılan temel noktası da burasıdır. Batılı sanatçı çok güzel bir heykel yontmuş ve onu bir meydanın ortasına dikmiş. Gelen geçen görür seyreder hatta hayranlık duyar. Hepsi bu kadar.

Türk İslam sanatçısı ise alır bir taşı muhteşem bir yontuya dönüştürür, işler, süsler sonra bir çeşmeye şafak taşı olarak koyar. Onu güzel ve faideli bir malzeme haline getirir. Batılının faide kaygısı yoktur sadece güzellikten ibaret düşünür.

Şair de şiirinde fayda kaygısı taşımalı mı diye düşününce “sanat, sanat için mi, sanat toplum için mi” klasik tartışmasına döner.

Şairin zaten temelde insan ruhu üzerinde bir eğitim ve inceltme görevi mevcuttur. Buna ilaveten işlediği konular, taşıdığı sosyal ve etik mesajlar, kazandırmaya katkı sağladığı dil ve konuşma becerisi, okuma haz ve alışkanlığı göz önüne alındığında en faydalı uğraşlardan biri olduğu anlaşılır. Buna ilaveten doğrudan faideyi hedefleyen şiir tür ve şairleri de mevcuttur. Örneğin: Mehmet Akif her satırında toplumsal faideyi temel almıştır.

Malumdur ki şiir tek türden bir sanat dalı değildir. Doğadan kahramanlığa, öğüt ve bilgidenden tenkide, lirizme kadar çeşitli türleri mevcuttur.

Hangi türden şiir yazarsak yazalım sanat değeri taşımalı, bir düşünce ve felsefi derinliği olmalı, insan ruhu ve beynine hitap etmelidir.

Yazar ve düşünürlerin bu konudaki şu düşüncelerini de dikkate almalıdır.

1-Ne yazacağını bilmek kadar, nasıl yazacağını bilmek de önem arz eder: Önce cesur olmalı. Kendinden şüphe eden yazar yaratıcı

olamaz. Yazma öncesi sancısını uzun yaşama için hemen başlamalı. Bilmeli ki yazının ilk hali berbattır. Bunu bilerek ve durmadan yazmalı, yazdığını tekrar tekrar incelemeli. Her seferinde fazlalıkları atmalı. “Yazdığınız bir yazıyı her okuyuşunuzda bir şeyler silmiyor ve habire eklemeler yapıyorsanız iyi bir yazı yazmamışsınızdır.” (Fuzuli)

2-“Cesur olun, her şeyi deneyin. Sözcüklerin kusursuzluğundan çok içeriği esas alın.” (Joyce Carol Oates)

3-“Büyük bir kitap yaratmak istiyorsanız, büyük bir tema seçmelisiniz.” (Herman Melville)

4-“Yazarın gözyaşı yoksa okurun da yoktur, yazarın sürprizi yoksa okurun da yoktur.” (Robert Frost)

5-“Doğrudan konuya girin, risk alın. Sonuç kötü olabilir ama iyi bir şey yapmanın tek yolu budur. Yazar olmayın, yazma eyleminin kendisi olun.” (William Faulkner)

6“Esin için bekleyemezsiniz, bir çomakla peşine düşmeniz gerekir.” (Jack London)

7-“Gerçek özgünlük yeni bir tavırla değil yeni bir tasavvurla oluşur.” (Edit Wharton)

Özetle şair, korkusuz, pervasız ve çalışkan olmalıdır. Büyük düşünmeli yılmamalı. Yazmayı bir yaşama biçimi haline getirmeli. Tasarlamayı, planlamayı, hayal kurmayı, kurgu yapmayı, tasavvur etmeyi durmadan denemeli ve yazmalı. Kimsenin basit bir taklidi olmadan kendini yazmalıdır. Konu ve tema belirlemede özenli ve dikkatli olmalı. Edebi sanatlara hâkim olmalı. Şiir tür ve yapılarını tetkik ve talim etmelidir.

Okumak, öğrenmek, yorumlamak, düşünmek ve yazmak... Galiba bu işin sırrı bu.

A•KALEMLER

İki Aylık Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi (Şiir Vakti Ekidir)

Sahibi : S.TUNÇBİLEK

ISSN : 2147- 2203

G. Yayın Yönetmeni: Selim TUNÇBİLEK

Yıllık Katkı : İsteğe Bağlı

Y. İşleri Müdürü: Mehmet TUNÇBİLEK

Baskı : Geçit Ofset

Tel: 0507 887 17 91

Satış : www.epazardanal.com

Kamu kaynaklarından abone kaydetmez.

E-posta : akalemlerdersisi@gmail.com

Adres : Gesi Cumhuriyet Mah. Çarşı Sokak Tunçbilek İş merkezi No: 4 - B Melikgazi - Kayseri

